

Намозни жам қилиб ўқиш | Фикҳ дарслари (250-дарс)

18:39 / 06.10.2023 2115

Бунда пешин ва аср ҳамда шом ва хуфтон намозларини қўшиб, биринкетин, бир вақтда ўқиш кўзда тутилгандир. Бошқа мазҳабларда сафардаги одамга пешин билан асрни ва шом билан хуфтонни жамлаб ўқишига рухсат берилади. Уларнинг айтишларича, пешиннинг вақтида асрни қўшиб ўқиб олса ёки шомнинг вақтида хуфтонни ўқиб олса бўлади. Буни «жамъи тақдим» дейилади.

Шунингдек, аср ва хуфтоннинг вақтида уларга пешин ва шомни қўшиб ўқиса ҳам бўлади. Буни «жамъи таъхир» дейдилар.

Аммо ҳанафий мазҳабида бунга рухсат йўқ. Уларда қуйидаги далилга биноан бошқача иш тугилади:

هَلَلَا يَضْرَسُ أَبَعِ نُبَا نَع
يَلَصُّ لُؤْسَرَنَا كَلَاقِ أَمْهَنَع
عُمَجِي مَلَسَوِ هِيَلَعُهُلَا

رُصَّعْ لَأَوْرَهُ ظِلَالِةً لَصَنِيبِ
 رِيَسِ رَهْظِ يَلَعَنَّاكَ إِذَا
 بَرَعْمَلَانِيبِ عُجْمَجِي وَ
 يِرَاخُ بَلْأَوْرِءِءِ شَعْلِ أَوْ
 يِبْنَلَانَاكَ: هُظْفَلَوُ مَلْسُ مَوْ
 إِذَا مَلَسَ وَهَيْلَعُهُ لَلَا يَلَصُ
 رُخْوِي رَفْسَلَا هَيْلَعَلَجَع
 رُصَّعْ لَاتُقُولُوا يَلِإِرَهُ ظِلَالِ
 رُخْوِي وَ، أُمَّهَنْ يِبِ عُجْمَجِي فِ
 أَهَنْ يِبِ عُجْمَجِي يَّتَحَبْرَعْمَلِ
 يِءِءِ شَعْلَانِيبِ وَ

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам сафар устида бўлсалар, пешин ва аср ҳамда шом ва хуфтон намозларини жам қилар эдилар».

Бухорий ва Муслим ривоят қилишган. Муслимнинг лафзида:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон сафарда шошилиб турсалар, пешинни аср вақтигача кечиктириб, сўнгра иккисини жам қилиб ўқир эдилар. Шунингдек, шомни кечиктириб, у билан хуфтонни жам қилиб ўқир эдилар», дейилган.

Ушбу ҳадиси шарифдан кўриниб турибдики, намозни жам қилиш сафарда шошилиб тургандагина бўлган.

Шунингдек, пешинни охирги вақтида ўқиб, уни ўқиб бўлиши билан вақти кирган асрни ҳам ўқиб олинган.

Шунингдек, шом ҳам охирги вақтига бориб ўқилиб, ундан кейин хуфтонни энг аввалги вақтида ўқилган.

Намозларни бундай қилиб ўқишни ҳанафий мазҳаби уламолари «жамъи суврий», яъни «суратдаги жам» дейдилар.

Бунга биноан, пешин ва шом намозлари охирги, аср ва хуфтон намозлари олдинги вақтда ўқилган бўлади. Чунки пешиннинг вақти чиқиши билан асрнинг, шомнинг вақти чиқиши билан хуфтоннинг вақти киради.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.